

РИЛСКО ЕЖО

СЕДМИЧНИКЪ ЗА КУЛТУРНИ, СТОПАНСКИ И ОБЩЕСТВЕНИ ВЪПРОСИ

ИЗДАНИЕ № ЧИТАЛИЩЕ-ПАМЕТНИКЪ
„ОТЕЦЪ ПАИСИЯ“ САМОКОВЪ

ИЗЛИЗА ВЪ СЪБОТА

УРЕЖДА КОМИТЕТЪ
РЕДАКТОРЪ: АЛ. МАКАТЕВЪ

... ПЪТЪТЪ В СТРАШЕНЪ, НО
СЛАВЕНЪ:
АЗЪ МОЖЕ МЛАДЪ ДА ЗАГИНА...
Но... СТИГА МИ ТАЯ НАГРАДА —
ДА КАЖЕ НЪВГА НАРОДА:
УМРЪ, СИРОМАХЪ, ЗА ПРАВДА,
ЗА ПРАВДА И ЗА СВОБОДА..."
Хр. Ботевъ

ОБЩЕСТВЕНАТА ОТГОВОРНОСТЪ

Когато нѣкой гражданинъ и руши законитѣ, като превини правата си или не изпълни задълженията си, — отговаря предъ съда и получава наказание.

Но, освенъ писанитѣ закони, съществуватъ и други задължения за гражданина, нарушението на които не се присъжда отъ съдебната власт, а — отъ обществото, отъ общественото мнение. Това сѫ така нареченитѣ обществени задължения, които всѣки чувствава въ степень, какъто неговото гражданско съзнание и възпитание му позволяватъ.

Този, който съзнава своя дългъ и отговорностъ предъ обществото, не се задоволява да изпълни само формално задълженията си, които службата или общественото му положение налагаатъ, а — държи сметка и за последнитѣ. Честниятъ, достойниятъ и съзнателенъ гражданинъ не поставя на преденъ планъ личнитѣ изгоди и сметки или тщеславието и самолюбиеето си, а изпълнява своята служба и работа добросъвестно, стремейки се да допринесе максимума полза за обществото, за да заслужи по-

стойно не само материалното възнаграждение за своята дейност, но и моралното такова: — почитъ и признателност. Когато такъвъ гражданинъ заема много отговорно обществено положение, той, покрай това, държи сметка за отговорността си и предъ поколенията, предъ историята.

Степенъта на гражданското съзнание за отговорностъ е мѣрило както за културата на човѣка, така и за обществения му моралъ.

Днешното време създава условия за безотговорни деяния на покарнитѣ характерни и слабокултурнитѣ хора; създава условия и за недобросъвестно изпълнение на обществени задължения, и за злоупотребяване съ доверие, и за спекула. Затова пъкъ общественото мнение е по-изострено отъ всѣкога, вършики привидно да не се проявява рѣзко. То преценява дѣлата и постижикитѣ на хората и заклеява съ печата на позора, презрението, недоброто или неуважението всички, които сѫ забравили своята обществена отговорностъ.

Любомиръ Близнаевъ

ЛѢТНИТЪ ДЕТСКИ ИГРИЩА

За да се освободи и възвеме душата за трудъ и творчество въ услуга на стопанството и да се даде възможностъ на родителитѣ да се освободятъ отъ тежкитѣ грижи по малкитѣ деца въ къщи, на много мѣста се уредиха лѣтни детски игрища и домове.

Подъ енергичното съдействие на кметоветѣ, паричната помощъ на „Обществени грижи“ при М. В. Р. Н. З. и С. З. Д. Б. и вещото ръководство на учителитѣ и ръководителитѣ, възникнаха тѣзи малки, но крайно необходими детски общности.

Въ тѣхъ децата се запазватъ, растатъ, крепнатъ и се развиватъ подъ прѣкия надзоръ на тѣхнитѣ ръководители. Малкитѣ се приучватъ на добри навици, отхранватъ въдушитѣ си благородни пориви и добродетели, които сѫ основа на тѣхното по-нататъшно развитие и усъвършенствуване.

Такива лѣтни детски игрища се уредиха въ гр. Самоковъ и селата Калково, Горни-Пасарелъ, Горни-Околя, Дослей, Рельово, Райово, Шишманово и Ковачевци.

Въ лѣсни, игри и весели забави на открито децата сѫ милвани отъ свежитѣ даски на прѣсния въздухъ, къпанни сѫ отъ благотворнитѣ лъчи на топлото слънце и прохладнитѣ води на бистритѣ потоци. На закуска, обѣдъ и вечеря тѣ сѫ на обща трапеза заедно съ ръководителитѣ си. Тукъ се пречувватъ много лоши навици и се поправятъ много капризи, създадени съвсемъ неволно въ семейството. Така

оставени децата отъ родителитѣ си въ лѣтнитѣ детски игрища, коватъ постепенно и незабелязано своя жизненъ опитъ и ставатъ голѣми членове на човѣшкото общество. А родителитѣ имъ, необезпокоявани отъ никого, творятъ материални блага за утрешния день.

Прѣроднитѣ прелести и майчинитѣ грижи на ръководителитѣ се преливатъ въ детскитѣ души и сърдца и така отхранватъ онака велика обичъ, която се нарича любовъ къмъ родината и близкитѣ.

Въ тия малки детски игрища и домове се изгражда бждещето младо поколение, залогътъ за преуспѣването на народа и държавата.

П. А. И.

КОНЦЕРТЪТЪ

на Боянъ Константиновъ

Музикалното д-во „Рилска пѣсенъ“ въ града ни устрои на 26 т. м. концертъ на известния виолонистъ г. Боянъ Константиновъ.

Въ програмата бѣха застъпени пиеси отъ Бахъ, Паганини, Крайслеръ, Шуманъ и др.

Особено добре бѣха изпълнени „Индийска пѣсенъ“ отъ Римски-Корсаковъ и „Мечти“ отъ Шуманъ.

Посещението, за съжаление, бѣ слабо, както обикновено при такива случаи. Това обстоятелство отбелязваме съ прискърбне толкова пжти вече. Докога самоковското гражданство ще се излага въ липса на културни интереси?...

СТОПАНСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

Въ духа на новата стопанска програма, Самоковската околийска земеделска задруга свика на 27 августъ голѣма стопанска конференция съ челинитѣ на мѣстнитѣ земеделски задруги и челинитѣ на всички професионални сдружения отъ града и околнота.

Конференцията се председателствуваше отъ председателя на Общото търговско сдружение въ гр. Самоковъ, г. Ал. Тулевъ. Откривайки заседанието, той покани всички присъстващи да станатъ на крака и почетатъ съ едноминутно млчание паметъта на О'Бозе почившия Царь-Обединителъ по случай напършване една година отъ смъртта му. Следъ това председателствувашитѣ съ малка, но съдържателна речъ обясни на присъстващитѣ целта на конференцията и ги прикани къмъ единение и едноислие за изработване общия стопански планъ за околнота. Даде се думата на околийския секретаръ — организаторъ Слави Вл. Мишевъ, който съ ясна и хубава речъ изтъкна факта, че за прѣвъ пътъ въ историята на нашия стопански животъ се осъществява на дѣло социалното помирение на стопанскитѣ съсловия, въ резултатъ на което виждаме професионалиститѣ рамо до рамо въ лѣпно съгласие да творятъ стопанското благополучие на страната. По-нататъкъ разгледа новитѣ принципи, легнали въ новата стопанска система, които коренно се различава отъ досегашната. Говорейки за правителството на г. Ив. Багряновъ, той отпрати апелъ къмъ присъстващитѣ да се обединятъ, да се сплотятъ на стопанския фронтъ на държавата, който е гаранцията за вътрешенъ миръ, чрезъ който ще укрепимъ вѣрвата на народа си въ свѣтлитѣ бѣднини на страната.

Изказаха се болшинствотъ, отъ челинитѣ на професионалиститѣ сдружения. Последенъ говори председателътъ на сдружението на индустриалцитѣ, г. Петъръ Чамуранъски, който също така даде пояснения по новата стопанска политика и покани присъстващитѣ къмъ единение и едноислие, така необходимо при изграждането на стопанския фронтъ на държавата.

На края бѣ гласувана резолюция за пълна и безрезервна подкрепа на правителството Багряновъ отъ всички челиници на професионалиститѣ сружения отъ гр. Самоковъ и околнота, бѣ прочетена поздравителна телеграма до г. Ив. Багряновъ, направена съ общи одобрения.

Г-лъ Ал. Тулевъ закри конференцията съ кратко слово, въ което благодарни на присъстващитѣ и пожела общополезна стопанска дейностъ, която цели благото на цялото българско стопанство и на българския народъ.

Слави Вл. Мишевъ
секр. организаторъ

Самоковъ — Старата чаршия

РИЛА И ТВОРЧЕСТВОТО НА НИКОЛА П. ОБРАЗОПИСОВЪ

Планинитѣ на нашата несправнима по хубостъ родина иматъ рѣдки по красотата и величие кътове, недра и върхове, но Рила планина има нѣщо, което я отличава отъ всички други планини. Особената грамадностъ, величие и красота на тая планина сигурно сѫ действувалитѣ върху душата на нейнитѣ северни обитатели, защото величието и красотата на Рила, именно отъ тая страна, най-вече личатъ и действуватъ върху душата и сърдцето на тая, който я съзерцава.

Въ нѣкои отъ обителитѣ на Рило-самоковската природа, обаче, покрай чувството на радостъ и възхищение, тя сигурно е породила и желание да възпроизведатъ по единъ или другъ начинъ виденото, наблюдаваното, изобцъ хубавото въ природата и самия животъ въ последната.

Изтъкнатото до тука има особено значение за самоковския художникъ отъ миналото Никола И. Образописецъ, който бѣше възторженъ любителъ на Рила и нейната околностъ. За да има възможностъ да броди изъ Рила и се радва на чуднитѣ гледки отъ нейнитѣ чукари и върхове, той придружаваше често своя приятель книжаря Димитъръ Карастояновъ — страстенъ ловець — въ неговитѣ ловджийски излети по Рила.

Отъ значение е и това, че нерѣдко, преди още да е ставало въпросъ отъ нѣкого за използване на Чамъ-кория като мѣсто за туристически или други посещения, той, съ своята оригинална талига (каруца), завеждаше своето семейство въ разни крайща на тая мѣстностъ, прекарваше тамъ цялъ день, радвайки се както на природата, така и на удоволствието, което децата му изпитваха, берейки ягоди, малини и красиви планински цвѣта. Когато презъ 1884 г. Н. И. Образописецъ работѣше въ Рилския манастиръ, за да поправа обезобразенитѣ стенописи въ артиката на храма и да рисува за сѣщия храмъ иконитѣ: св. св. Кирилъ и Методий и „Добрниятъ пастиръ“, както и украсата на ковчегъ, въ който се съхранява „Фермана“ на манастира, той предприе, заедно съ 13—

14 годишния си синъ, екскурзия до тѣй наречения „Еленинъ-връхъ“, като се изкачи направо отъ манастира и слѣзе пакъ направо презъ страшно стръмното „Севастияноводере“, което свършва близо до „Старата постница“ (гроба на св. Ивана).

За да се види въздействието на тая природа върху творческата воля на сѣщия, редно е да се изтъкне, че Н. И. О. е проявилъ и дейностъ въ изобразяването на сѣщата природа. Тукъ ще спомена именно: 1) за находящата се въ самоковския музей картина на „Едно посещение на „Бѣльовна-Черква“, където е изобразена отъ натура и една частъ отъ Рила; 2) пейзажътъ отъ Рила при Р. манастиръ, помѣстенъ въ иконата „Добрниятъ Пастиръ“; 3) пейзажътъ изрисуванъ въ черквата на манастирския чифликъ „Орлица“ при с. Рила, който пейзажъ служи за фонъ на голѣмата стенна картина „Шестъве по пренасяне мощитѣ на св. Ивана въ Рилския манастиръ“ и пр., поради които случаи отъ наши художествени ценители се изказа твърдение, че Н. И. О. е отъ првитѣ художници, въ чиито произведения се явяватъ и природни картини — пейзажна живопись.

Но все тука ще трѣбва да се посочи и картината „Хоро отъ Самоковската околия“, въ която наредъ съ една угледна картина — частъ отъ село, е помѣстена и една битова сцена. Следователно влиянието на рилската природа върху творчеството на Н. И. О., за да създава и вънъ отъ тѣснитѣ рамки на нѣкогашното иконопство, става достатъчно ясно и неподлежѣще на съмнение.

А това, което се каза за влиянието на Самоковската природа върху Н. И. О. и неговото творчество, струва ми се, трѣбва да се каже и за други отъ старитѣ, а също, и то въ не малъкъ размѣръ, и за тѣй внушителното число талантливи и видни самоковски художници отъ новото време, които често бродятъ и прекарватъ не малко време въ самитѣ недра на Рила и, ополени отъ нейния духъ, величие и красота, творятъ своитѣ ценни произведения.

Б. О.

СТОПАНСКИ ВЪПРОСИ

ЛЕНОПРОИЗВОДСТВОТО ВЪ САМОКОВСКО

Общият стопански упадък на Самоковския околия през последното десетилетие подготвя няколко десетки хиляди и държавни институти да започнат работата с създаване по-добър поминък от земеделието в обеднялия ни край. Въвеждането на картофите биха, владеният лезъ, петкусовата ръжъ целеше да задоволи тази нужда. Докато картофите биха измърха широко разпространение, не само въ началото, но и днес, не е само въ въвеждането на лепената култура. Първите няколко години се засяха голъми площи лезъ, добивите бяха чудесни, земедълските стопани бяха доволни и с това се свърши. Настъпни „трагедията“ за лепената култура — нищожни добиви и неплатени задръжания към Земеделската банка. Кой сж причините за този неуспех и какъ могат да се премахнат — ето най-важният въпрос, поставяем днес за разглеждане, отъ чийто правилень отговор ще зависи по-нататъшното процътяване на ленопроизводството.

Първите причини сж известни на всички: лепената бълха, фузариума и др. нъкон гъбни болести, които причиняват така наречената леноумора на почвата, а въ нъкон години и сушата. Най-важната причина, обаче, е слабата просвета на ленопроизводителите по отглеждане на лена. Докато преди 4—5 години (поради още слабото развитие на болестите) производството на лено стъбло е достигнало цифрата 2,000,000 кгр., миналата година е спаднало до нъколко десетки хиляди килограма. На подканващата за засъване повече лезъ, земедълците отговарят съ отказъ. Напуста най-голъмата лепенка фабрика въ България „Рилски лезъ“ се обръща към земедълците съ познана: „Съйте лезъ! Ние апедираме къмъ вашето съзнание, ние имъ можемъ да посъете масово и да снабдимъ фабриката изобилно съ лено стъбло!“

Тази година сж засети само 4091.5 декара лезъ въ Самоковския околия. Фабриката „Рилски лезъ“ не може да развие пълната си работемисност само съ произведения въ околната лезъ. Става нужда да се достая лезъ даже отъ Добруджа. „Рилски лезъ“ губи значението си за Самоковския край. Къде е спасението? За да изпълни предназначението си, фабриката тръбва сама да проведе голъма изпитателна и пропандийна работа по ленопроизвод-

ството. Иначе, следъ войната би се стигнало бързо до нейното затваряне или керентабилно излюзване. Фабриката тръбва да усъни и разгласи между производителите следниятъ въпроси:

1. Въвеждането на лепената култура въ правяни свѣтлообращениа. То е представено досега на свѣтитъ земедълци и тѣ съятъ лезъ по споему години наредъ за едно и също мѣсто. Масовото появяване на фузариума и бълхата се дължи до голъма степенъ на неправилното разрешение на този въпросъ. Въ голъмитъ производителни на лезъ, каквито сж Съветският съюзъ и Балтийският държави, този въпросъ е разрешенъ веднажъ за винаги. Лезътъ идва въ свѣтлообращениа веднажъ на 6 години, а въ нъкои случаи и на повече.

2. Опредѣлние подходящи райони за ленозасъване, въ връзка съ почвени и климатически изисвания.

3. Торене на лена. Досегашниятъ опитъ говори въ полза на торенето съ изкуствени торове — по-малко плъвели и по-добро разпредѣление на хранителните вещества. Като следствие — еднокачественост на стъблото и едновременно узрѣване.

4. Обработка на почвата. Есенна оранъ, пролѣтна обработка и грижи по време на растежа.

5. Време за свѣтба. Свѣтбени норми. Начини за свѣтба.

6. Отглеждане и плъвене.

7. Узрѣване и време на прибиране.

Освенъ това, семето за посѣвъ не само да се декускутира (очисти отъ семената на ленопаразитна кукута), но да се раздава и обеззаразено на стопаните, като му се действа съ формалдинъ (или други препарати) противъ гъбни и настъкомни неприятели. Да се зголи производството на мѣтно леноно семе; висенето на чуждо, отвън, да става само въ изключителни случаи. Досега има селекционирани (подбрани) повече или по-малко устойчиви сортове на болестите и неприятелите по лена. Да се изпитатъ тѣзи сортове на мѣтна почва и подходящите отъ тѣхъ да се въведатъ въ култура. Самиятъ рилски лезъ е една смѣсница — обектъ за селекционна дейностъ въ всички по-напреднали страни.

За разрешението на тѣзи въпроси фабрика „Рилски лезъ“ тръбва да създаде свои опитни участъци, собствена лаборатория и подготвенъ персоналъ, който да разглежда въникналите прѣчки по ленопроизводството на самото мѣсто и бързо да

ХРОНИКА

Самоковското Аружество на бойците отъ фронта съобщава на своите членове, че съгласно решението на Върховния съюзенъ съветъ, отъ 15 юлий т. г. посмъртната помощъ се увеличава отъ 2500 лв. на 10,000 лв., поради което се увеличава и вноската. Умоляватъ се всички отчетени за 1944 г. членове да добнесатъ разликата отъ 120 лв. а неотчетените — 180 лв. Невнеситѣ губятъ право на посмъртна помощъ.

КУПОНЪ ЗА ПОДАРЪКЪ! Който изпрати 80 др. баниноти чрезъ просто писмо до Д. Колевъ, бул. Викт. Емануелъ 10 — София XV, ще получи веднага единъ ценень подаръкъ-изненада!

РЕДАКЦИОННИ

Редакцията очаква подкрепата на всички кметове и учители отъ околията.

„Рилско ехо“ тръбва да алъзе въ всѣки домъ на Самоковския край.

Самоковци отъ всички крайща на България, вземете присърдце дѣлото на единствения нашъ вестникъ. Изпращайте ни дописки и статии. Разпространявайте го: Абонирайте свои близки и познати. „Рилско ехо“ тръбва да остане да съществува за всѣки времена.

ни преодолява.

Ако на времето сж допуснати грѣшки, за въ бъдеще не тръбва да се повтарятъ.

Отъ нъколко месеца г. П. Петковъ, професоръ отъ агрономо-лесовъдския факултетъ на университета, се е звелъ съ изучаване на болестите и неприятелите по лена въ Самоковско. Би тръбвало управата на „Рилски лезъ“ да му даде пълно съдействие за по-лесно разрешаване на разглежданитъ отъ него въпроси. Въ чужбина людегъ искатъ много отъ своите учени, но имъ създаватъ и всички удобства за работа.

Да дадемъ, прочее, повече просвѣта на земедълците въ околията, да ги научимъ, преди всичко, какъ правилно да отглеждатъ лепената култура, за да получатъ високи добиви, да не търпятъ разочарования и се уповаватъ само на Бога. Тогава „апелътъ“ ще намърси отзвукъ. Този е пътътъ за спасението на самоковското ленопроизводство отъ гибелъ.

Боянъ Василевъ завършилъ по земедѣние

Вземете си бележка

ДАНЪЧНИ ИЗВЕСТИЯ

Запалките за палене на цигари и др. съ бензинъ или фитилъ не бива да се употребяватъ, докато не излъже заплати въ данъчното управление еднократна такса 350 лв. срещу квитанция, която държателите на запалката пазя за провѣрки. Изключение не се допуска, както за цивилнитѣ, така и за униформиренитѣ граждани и власти.

Не ползвайте запалките си, преди да сте платили таксите имъ!

Работодателите сж длъжни да задържатъ отъ заплатите на работниците и служащите си данъка върху заплатите нрѣ и внасятъ редовно на държавния бирникъ-касиеръ срещу квитанции, които пазятъ къмъ раздавателнитѣ книжа за ревизии.

Хазартните игри (комаръ на пари) сж забранени и строго наказуеми; солидарно играчите и съдържателите на заведенията, гдето играятъ.

Всички органи на властта и посязнателните граждани тръбва да преследватъ тѣзи забранени съ законъ игри.

Фактурите сж задължителни, издаватъ се отъ кочанъ и обгерболатъ съ 3 лв. за всѣки хиляда или частъ отъ 1000 лв. за всички продажби на готови стоки, занаятчийски произведения, при които има вложени материали или фабрикати, когато продажбите, въ брой или на кредитъ, сж за повече отъ хиляда лева. Когато сумата е платена само за работа (копане, оране, косене, съчене дърва и др. подобни) фактурите не сж задължителни.

Когато продажбите се извършаватъ за държавни учреждения или общинитѣ, мѣстото фактури се издаватъ съгласно-разписки и обгерболатъ по 1 лезъ за всѣки хиляда или частъ отъ хиляда лева.

Евакуираниитѣ и установени на работа въ тр. Самоковъ и околията запалници, търговци и индустриалци сж длъжни въ 30-дневенъ срокъ да подадатъ декларация въ данъчното управление за облагане съ данъкъ занаятъ или плащатъ върху оборота, ако по закона нарочно сж длъжни да плащатъ такъвъ данъкъ. Ония отъ тѣхъ, които преди да сж се установили на стопанска дейностъ тукъ, сж упражнявали другаде занятия, сега въ исканата отъ тѣхъ декларация тръбва да напишатъ пояснителна бележка: къде (точень адресъ), до кога и какво

занятие сж упражнявали, съ колко данъкъ сж обложени или плащали върху оборота и за докога сж платили, като по възможност посочатъ № на картоната или партидата при бирника.

Въ „Д. в.“ брой 146 отъ 11 юлий 1944 год. е публикувана наредбата за повишенията на наемите за жилищата съ още 15 на сто върху размѣра имъ отъ 5 юлий 1940 год., като сега, отъ 1 юлий, става на 30 на стъ, а за другитѣ вземимъ — търговски помѣщения и пр. — съ 90 на сто върху наема отъ 5 юлий 1940 год.

Договори тръбва да съставятъ всички наемодавци съ наемателите си и обгерболатъ съ по 1 на сто, смѣтнато върху годишния наемъ, шомъ като сега, съ цитираниитѣ увеличения, месечниятъ вземъ е станалъ повече отъ 1000 лв.

ПРЕЗЪ ОСТРИЕТО НА ЖИВОТА Анегдоти

Както е известно, Бомерше, видниятъ френски комеднографъ, билъ синъ на часовникарь. Веднажъ единъ куртизанитъ го забелязалъ да минава покрай него и, въ желанието си да го обиди, следъ като го приближилъ, му казалъ:

— Тъкмо ваятъ тирѣхъ. Моята часовникъ се е развалилъ; ако обичате, хвърлете му единъ погледъ. Бомерше се престорилъ, че нищо не е разбралъ и извъпрелно учтиво отговорилъ:

— На друго сърдце! Само че ви предупреждавамъ, че отъ тѣзи работи малко разбирамъ.

И следъ като взелъ въ рмцетѣ си часовникъ, пуствналъ го на земята.

— Извинявамъ се, — казалъ тогава Бомерше, — по азъ ви бѣхъ казалъ, че за това не ме бива.

И следъ като се поклонилъ, останилъ куртизанката въ още по-голъмо недоумение.

Присметствайки веднажъ на концерта на единъ виолонистъ и попитанъ отъ хазайката си, какво мисли за него, Шоу отговорилъ:

— Напомян ми Падаревски.

— Падаревски ли? Но той, джъ, лъкото знае, не е виолонистъ...

— Нито пъкъ и този е такъвъ. — възразилъ Шоу.

Ливот. Печатница „Бр. Младанови“ ул. „Ив. Вазовъ“ 83, Самоковъ

Петко Люляковъ

ЕДИНЪ СПОМЕНЪ ЗА ИВАНЪ П. ЙОНЧЕВЪ

Иванъ П. Йончевъ скоро ще се забрани! Ще останатъ само нъколко стихотворения, които се печататъ въ христоматии и читанки, и две-три пѣсни, които се пѣятъ отъ цѣлиятъ български народъ, безъ да се знае кой е авторътъ имъ. Това се дължи на обстоятелството, че дветѣ му сборни сж вече библиотечна рѣдкостъ, а повечето му стихове сж прѣснати изъ вестници и списания.

Цѣлото творчество на Иванъ П. Йончевъ може да се събере въ единъ томъ и азъ смѣтамъ, че това тръбва да се направи отъ читалището „Отецъ Паисий“ въ Самоковъ. Роднините му не могатъ да направятъ това. Управата на читалището може да натовари единъ, двама или трима антератори да издирятъ прѣснатитѣ изъ разни списания, вестници и сборникитѣ му стихове и да ги издаде. Съ това ще се запази и предаде на поколѣнията творчеството на единъ поетъ самоковецъ, който, поради ранната си смъртъ, излъ въ малко пѣсни обичаята „за родината“ и поданиа,

който човѣкъ правъ, като далъ живота си за нея, а въ друга група стихове излъ въ юни и прѣци стихове любовята си и тжгата по загубената любима.

Целта на настоящитѣ ми редове бѣ не да правя този апелъ, а да предамъ единъ споменъ за него.

Въ края на миналата свѣтловна война бѣхъ въ отпускъ въ София. Още първия денъ срещнахъ „Йончо“ — така го наричахме аие.

Трогателна приятелска среща.

Той е пакъ въ „вѣщия си въшонъ видъ“: широкополата шапка, на която дъното не е смачкано, застѣнча лицето му, гладко обръснато, а върху устнитѣ му играе една слаба, едва уловима усмивка. Прошарени кждрави коси се подаватъ отстрана подъ шапката. Кжото му, до надъ колѣне палто е закопчано догоре и свиятъ и черни рѣзки по него се спущатъ надолу. („Зебрата“ наричаше той палтото си, защото чертитѣ по него бяха като на зебра). А отъ яката, надъ палтото, се подава една широка, черна, небрежно вързана връзка.

Къде? Разбира се — въ „Батембергъ“, който до войнитѣ бѣ въ София второто заведение следъ „Градското казино“. И Йончо тържествено заяви: „Азъ ще черая!“

Отдохме тамъ, приказвахме за мои преживявания на фронта, а той разправя за това, що е писалъ въ мое отсъствие, като ми показа и нъкои работи, които случайно имаше у себе си.

Той живѣеше въ Ботна. И винаги, когато приседналъ на маса съ приятели, разберѣше, че ще позакъснѣе, първиятъ въпросъ бѣ да се осигурятъ 25 стѣтинки за Книжеския трамвай, съ който тръбваше да си отиде. Ако, обаче, събитията се развиваха така, че той пропуствѣше последния трамвай, то тогава тръбваше или нъкой отъ насъ да го вземе при себе си да си отиде, или — ако това не можеше да стане — да се нахвърятъ 2 лева за хотелъ. Уредѣше ли се този въпросъ, то заседанието можеше спокойно да продължи.

Но днесъ случаятъ не бѣше такъвъ, защото Иванъ П. Йончевъ още въ началото заяви, че „той ще черая“. И когато на масата бѣхме се събрали вече нъколко души, той поиска да обояни, кой е причината за това.

Преди нъколко дни той печатилъ въ „Народни права“ стихотворени-

ето си „Какво сж, о татко, въ небето звездите?“ Стихотворението — една отъ най-хубавитѣ му работи — бѣ посредничатъ съ голъмъ възторгъ. „Народни права“ тогава бѣ органъ на управляващата партия, на д-ръ Василь Радославовъ. Днесъ отишълъ въ редакцията, за да носи другъ ржкописъ и оттамъ ми казалъ, че министъръ-председателътъ д-ръ Василь Радославовъ наредилъ по телефона да му кажатъ да се яви веднага при него.

Отива Йончевъ въ Министерския съветъ, обаче, множество хора чакаха, за да бъдатъ приети отъ министъръ-председателъ. Той огива при секретаря, съобщава кой е, последниятъ докладва и веднага го покана да влъже.

„Всички, — разправя Йончевъ, — взеха да ме гледатъ съ очуванѣ кой ли ще е този рошавъ мжжъ, дето веднага бѣ приетъ. Като влъзохъ при дѣдо Радославовъ, той бѣ на писалищната маса ржкува се и ме попита: „А бе, ти ли, момче, написа онзи денъ онова хубаво стихотворение въ вестника?“ Като му стоговорихъ утвърдително, той каза „браво“, извади портфейла, разгърна го и ми подаде една съвършено нова, чиста, снѣя стелевова банкнота. А въ портфейла му имаше цѣло снопче такива. Каза ми довждане, азъ благодарихъ и излъзохъ.“ Следъ това Йончевъ извади изъ

книжката си банкнотата, покля я на масата и продължи:

„Турихъ азъ банкнотата въ джоба и понеже нѣмахъ цигари, влъзохъ въ първата бакалница, която видѣхъ. Порѣчахъ цигари, взехъ ги и подадохъ банкнотата, като чаканъ бакалница да ми върне остатъка. Въгъсто това, той взе внимателно да разглежда банкнотата, дозагледа се въ мене, шушна нѣщо съ единъ посетителъ, разгледаха и двамата банкнотата и най-сетне ми каза, че нѣмамъ дребни пари, за да ми върне. Разбрахъ, че „вѣщиятъ ми вънешень видъ“ не ми даваше право да притежавамъ една съвършено нова, непрегнната стелевова банкнота. Нещастникътъ, сигурно е смѣтналъ, че азъ съмъ съмъ я напечаталъ! Върнахъ цигарите и излъзохъ. Съжда! Съ сто лева въ джоба, азъ нѣмахъ що да пуша. Та сега азъ ще плащамъ, а аие всички ще гарантиратъ, че банкнотата ми е дадена отъ министъръ-председателъ на България и, следователно, не може да бжде фалшива.“

И смѣхъ залъ масата.

Иванъ П. Йончевъ бѣ прибралъ отъ редакцията ржкописа на стихотворението си и ми го подари тази вечеръ като споменъ за стелевова банкнота, която не можа да развали. Този ржкописъ пазя и досега.

НАУКА И ЖИВОТЪ

КОЙ НИ ПАЗИ ОТЪ ЗАРАЗИ И НИЕ СМЕ СЪГЛАСНИ

Откак храната стана по-оскъдна през последните години, оттогава се обръна търде голямо внимание на тъй наречените витамини, които се съдържат в нея. По-рано им се обръщаше малко внимание, защото хората ядха най-разнообразна храна въ предостатъчно количество и, без да знаят, поглъщаха достатъчно от всички видове познати и непознати витамини.

Във смисъл, тъй би трябвало да бъдат вземани винаги предвид, защото вече напълно установено, че съ витамините са свързани всички прояви на живота: обитианата на веществата въ тълото; дейността на нервната система, заедно съ всичките чувствителни органи; растежът на организма и размножаването му и извършването на всички останали служби.

Всичко това налага да се обръне особено внимание на храната на народа, особено днес, когато от него се изисква повече труд и по-голяма производителност. Това се отнася и до изхранването на добитък, от който се изисква не само работа, а и месо, мляко, масло, вълна и др.

Отъ особена важност за живота ни е, преди всичко, тъй наречените витамини А или растежен витамин, защото, когато той е въ недостиг или липсва въ храната, спира наръстването на тълото и намалява тежината му, а това предизвиква и намаляване на работоспособността на човека и животните. Липсата на този витамин предизвиква повишена възприемчивост към очните болести, сухост на очите и размякване на роговата имъ ципа.

Недостатъкът на витамин А предизвиква понижаване на устойчивостта срещу заразните болести, затова го и наричатъ противово̀заразенъ витамин. Образуването на камъни въ пикочния и жлъчния мехуръ и бжбрешитъ се дължи на липсата на този витамин. На неговата липса се дължи и потъняването и сухостта на кожата, изгубването блъсъка на коситъ и предвременното имъ побъляване. Поради сжщата причина се загубва обонанието и гласът става хрипкав.

Поради липсата на витамин А се увеличава образуването на зъбния камък и се нарушава растението на зъбитъ; устнитъ получават синкава окраска; намалява съдържанието на солната киселина въ

стомашния сок или съвсемъ липсва, а безъ нея стомашният сок не може да действа върху храната, за да я смели; появяват се кървави изпражнения, като при дезинтерия. Стават разрушения въ пикочната тръба; намалява излъчването на съзнитъ и се нарушава службата на кожитъ мастни и потни жлези; настават промбни въ ципитъ на дихателнитъ пътища; понижават се кръвното налягане; угасва половото вълечение и се изгубва способността за оплождане и забременяване и пр. Пострадва и главната нервна система.

Отъ всички витамини А, натрупанъ въ тълото, до 90% се съдържа въ черния дробъ, а само 10% — въ месото, кръвта, бжбрешитъ и бжлнитъ дробове, като женскитъ смещества натрупватъ повече отъ този витаминъ, отколкото мъжкитъ.

По съдържанието на витамин А отъ животинскитъ храни, на първо мѣсто стои млякото. Зимното мляко съдържа по-малко отъ този витаминъ, защото въ зелената трева го има повече, отколкото въ сѣното. Поради това, и зимното масло има по-малко отъ този витаминъ, отколкото лѣтното.

Има го и въ жлъчката на пълцето и е повече, когато птицитъ пасатъ трева. Има го много и въ рибеното масло, получавано отъ черния дробъ на рибитъ, а въ много голямо количество го има въ черния дробъ на тревопаснитъ животни и птицитъ.

У растенията, мѣсто витамин А, се съдържа веществото каротинъ, който въ тълото на животнитъ се превръща на витамин А. Този витаминъ го има много въ зародишитъ на житнитъ зърна, злато черниятъ хлѣбъ, въ който влизатъ и житнитъ зародиши, е много полезенъ за здравето ни. Бжлнитъ хлѣбъ не съдържа витамин А.

Отъ зеленчуцитъ опанакътъ и салатата по съдържание на витамин А превъзхождатъ лѣтното масло, а морковитъ и зелето стоятъ близо до яичния жлътъкъ и маленото сирене. Донатитъ, зелениятъ бобъ и боровинкитъ са по-ценни и отъ млякото по съдържание на този витаминъ. Изобщо, всички зелени части на растенията са най-добритъ източници на витамин А, а особено богати са: спанакътъ, салатата, зелето, доматиитъ, зелениятъ грахъ, зелениятъ пиперки и др. Колкото са по-зрѣли доматиитъ, толкова са по-богати съ витаминъ.

ИЗЪ ПЕЧАТА

И НИЕ СМЕ СЪГЛАСНИ

„Слово“. Познатиятъ нашъ общественикъ г. Драгомиръ Божиновъ въ уводна статия подъ надсловъ „Столица и държава“ разглежда отношенията на държавата към столицата и провинцията, като, между другото, пише: „Но стореното досега е достатъчно, за да се отдѣлятъ за въ бждеще съответни грижи и за провинцията. Съгласуването на грижитъ за София и провинцията трябва да легне въ основата на една мждра държавническа политика и ние не се съмняваме, че следъ войната поне това ще стане, ако искаме да бждемъ далновидни и разумни българи. На утрѣка, че „оничко се е юрило къмъ София“, може да се отговори чрезъ свѣтли национални лозунги: назадъ къмъ провинцията, надолу къмъ селото, дълбоко срѣдъ зарода! — Защото България не е само София!“

За животнитъ най-богати съ витамини са детелината, люцерната, комунигата и др.

Отъ плодоветъ най-полезна е зарзавата, чийто окраска се дължи на присъствието на витаминното вещество. Затова и тъмно обгаренитъ сливи и жълтомесеститъ праскови са сжщо добри източници на витамини, както и тъмнитъ и жълтитъ зърна на гроздето. Шинкитъ сжщо съдържатъ сравнително много отъ този витаминъ.

Червениятъ морковъ съдържа значително количество каротинъ, но го няма въ картофитъ, шекелто, рѣпата и краставицата. Има го, обаче въ листата на шекелото. Прорастаниятъ на перо лукъ е сжщо добъръ източникъ на каротинъ.

Въ огрънитъ отъ слънцето листа има повече витаминно вещество, отколкото въ неогрънитъ. Затова въ въшнитъ листа на кдрзавата салата има 30 пъти повече отъ него, отколкото въ вътрешнитъ, а сжщо и въ въшнитъ листа на зелето е много повече, отколкото въ вътрешнитъ.

Растителнитъ масла, противно на животинскитъ, съдържатъ сравнително малко витамин А (каротинъ).

Явно е, че трябва да обръщаме голямо внимание на храната въ връзка съ съдържанието ѝ на витамин А, за да се поддържа живота ни правилно и да се запази за по-дълго време нашата работоспособност.

Проф. Петъръ Петковъ

ВЛАСТНИЦИ

СКИЦА

Има ги навсѣкжде: въ всѣки народъ, въ всѣка държава. И често пъти тѣ са все един и сжщи: пипнатъ ли властта въ рацетъ си, намбръятъ ли си по-уютно, по-топло мѣстенеце и седнатъ ли на него, всичко забравятъ: и приятелитъ си, и нѣкогашнитъ си колеги, и другаритъ си отъ детинство, та даже и собственитъ си родители. Много добре е изтъкнатъ този фактъ отъ Алеко Константиновъ въ разказа „Пазимъ, Боже, слѣпо да прогледне“. Но още по-добре са изрисувани властницитъ въ „Приказката за дяволската стълба“ отъ Хр. Смирненски.

Властникътъ, преди всичко, трябва да бжде човекъ съ добро сърдце. Въ него социалното чувство трябва да бжде най-силно развито. Той трябва да обича народа и да е готовъ да му служи. Защото народътъ почита и обезсмъртѣва само ония властници, само ония свои водачи, които са се грижили бащински за него.

Властницитъ действително иматъ много права, но тѣ сжщевременно иматъ и много задължения.

ЗДРАВНИ СЪВЕТИ

ВИСОКО КРЪВНО НАЛЪГАНЕ

Високото кръвно налягане е едно заболяване, за чието лѣкуване и подобрене отъ много по-голямо значение е обичаятъ яичитъ на животъ и хранене, отколкото вземането на лѣкарства. Това се отнася както за кръвното налягане, свързано съ повреди на бжбрешитъ, така и за така наречената „есенциална хипертония“, при която причината не може да се търси въ бжбрешитъ.

Режимътъ на болнитъ отъ високо кръвно налягане засѣга, преди всичко, храненето.

Основно правило тукъ е да не се прекалява съ яденето и по никакъ начинъ да не се допуска натрупването на тлъстини въ организма.

Болнитъ отъ хипертония трябва да се храни съ млячна и растителна храна, като избѣгва месото, особено консервиранитъ меса, тлъстинитъ, яйцата, пикантни сосове и предѣстия и др.

Храната на болния трябва да бжде приготвена съ много малко солъ, а когато налягането се увеличава и дава силни субективни смущения (тежестъ въ главата, свѣтловене и др.) болниятъ се оставя известно време на безсолна диета.

Особено полезни са при тѣзи

дължения. Упражняватъ ли единитъ, трябва да изпълняватъ и вторитъ.

Кръстътъ на властницитъ е тежъкъ; плитътъ имъ е трънливъ, но това е тѣхната съдба. И затова, властникъ може и трябва да бжде само този, който е готовъ да се раздава на другитъ; този, който има якъ гръбъ; този, който е готовъ да работи честно и беззаветно.

Властникътъ трябва да служи за примѣръ. Неговата деятелностъ е по-скоро апостолска. Ако той мисли за слава и за пари, тежко и нему, тежко и на народа, чийто синъ е.

Вѣрно е, всички сме хора и всички грѣшимъ. Но властникътъ е стжпилъ на по-високо мѣсто и стърчи надъ всички, следователно, той не може да прилича на насъ — на всички. И безъ туй гледа отъ високо и вижда всичко, и знае всичко — трябва, значи, да знае и това, че отъ него се иска много повече, отколкото отъ обикновенитъ, посредственитъ люде.

За властници трябва да не хора, а човѣци,

Горо Л.

ПРЕДАТЕЛЪТЪ ВЪ КОНАКА

Разказъ отъ Люб. Дойчевъ

Следъ срещата си съ Левски, поплъ Кръстю Недѣлковъ дори не помисли да лѣга.

Лъскавата кама на карловеца още блещеше въ очитъ му. Навѣсениятъ погледъ на госта стоеше отпреде му, като видение. Нѣколко откъслечи отъ апостолскитъ фрази се бѣха дълбоко връзали въ съзнанието му, което му ги приповаляше:

„Утре следъ обѣдъ си тръгвай!“

„Презъ Сев...“

„Ти не си вече комитетски човѣкъ!“

„... Всичко зная!“

„... Ти си предателъ и родоотстъпникъ!“

Последната мисль накара поплъ Кръстя да потреperi.

— Не съмъ предателъ! Не съмъ родоотстъпникъ! — почти викна той и задъна тежко. — Не, Василе Левски! Така не се освобождава отечеството! — запротестира презъ въображаеиъ свой събеседникъ ловчанскитъ свещеникъ. По целото му избиха студени капчици потъ. Краката му се подкосиха и той съ глухо стонане опустна шпорното си тѣло върху жндера.

Още следъ убийството на дяконъ

Пансий въ Орхане, завършено отъ Димитъръ Общия, поплъ Кръстю съвоемъ охладнѣ къмъ комитетскитъ работи...

Убийството на Денчевото чираче въ Ловечъ, сторено по неизбѣжностъ отъ самия Левски, още повече го отчужди...

Извършенитъ многобройни престъпи на комитетски дейци изъ Тетевенско и Орханейско, следъ залавянето на Общия въ село Чириково, напълно разочароваха свещеника.

Постепенно въ ума му се оформи мисльта, че единъ трябва да изкупи страданията на всички.

Единиятъ бжше Василъ Левски, а всичкитъ — многото комитетски хора.

Тази мисль божиятъ служителъ подхранваше до часа, когато бж арестуванъ за пръвъ път въ ловчанския конакъ.

Увещаванъ и натезаванъ — свещеникътъ най-после и сподѣли съ каймаканиня.

Тогана той обеща, че при първия удобенъ случай ще предаде Апостола срещу обещанието, че членовеитъ на ловчанския комитетъ нѣма да бъдатъ подложени на гонения и арести отъ страна на властта.

Каймаканинътъ удържа думата си.

„Попъ Кръстю му дължеше сжщото... Другъ пътъ нѣмаше!“

Изведнажъ божиятъ ратай скокна на крака.

„Какво? — помисли си той. — Време ли е да тръгна къмъ конака?... Защо да бързамъ?...“

Спрѣ се въ нерешителностъ. Но следъ омигъ прекрачи нѣколко крачки къмъ вратата. Спрѣ. Къде отиваше? Защо бързаше?

Юда Искариотски предаде Христа за тридесетъ сребърника...

Попъ Кръстю Искариотски ще предаде Левски пакъ за пари! Какви пари? Да, комитетскитъ пари! Паритъ, които той изхарчи...

За подобно престъпление уставътъ на организацията определяше само едно наказание — смъртъ!

— Смъртъ! — пошегна духовникътъ и бързо отишъти снага, сякашъ за да се предпази отъ удара на кама. Продълговатото му лице се сон въ страдалческа гримаса...

Следъ мжчителна борба съ съвѣстѣта си и неизбираникъ другъ изходъ, поплъ Кръстю напусти дома си и всрѣдъ тъмната декемврийска нощъ закрачи къмъ конака...

Скоро въ конака всичко се вдигна на кракъ. Съвнитъ, каймаканинътъ, чаушитъ и заплъгнатата облекча очи и се засуетиха.

— Демекъ, дивонитъ подъ дърво и казѣкъ реисъ юлъ яшкия — главатарѣтъ на бунтовницитъ — палазъ Василъ Левски — е въ Ловечъ! Утре следъ обѣдъ си тръгвай! Ще замине къмъ Севлиево! — повтаряше каймаканинътъ думитъ на божия служителъ, на новия Юда, съ особено възбуждение.

— Тѣй, тѣй, каймаканинъ ефенди! — потвърди свещеникътъ. — Повнататъкъ вие си знаете работата. Отъ менъ само единъ съветъ!

— Дунай, дунай, палазъ ефенди! — закаканижи турскитъ началникъ, обрадваиъ отъ предчувствието, че поплъ Кръстю ще предложи най-добрия планъ за залавянето на бунтовника.

— Да бастисвашъ и претърсвашъ къцитъ, въ които може да лежи Левски, по това късно време, не бива, каймаканинъ ефенди. Нѣма защо да тревожишъ хората. Въ градъ като нашия, комитатъ очевидно може да бжде хванатъ.

— Езетъ, езетъ...

— Най-добре е утре отрано единъ отъ най-добритъ ти чауши да зашари съ заплъгнатата си по севлиевския пътъ и при най-голямата сгода, да хване живъ комитата. Щомъ той ще тръгне утре следъ обѣдъ, значи, ще ношува въ село Къркрия, у ханчето на Христо Цоневъ — Латинецътъ. Тамъ залавянето може да стане най-лесно.

— Аха! Виждъ, това е умно! — съгласи се каймаканинътъ и пормча кафета.

Тая нощъ поплъ Кръстю не мигна отъ мисль по неизвестното утре, а каймаканинътъ — отъ мисль за ония награди и слава, които го очакваха, ако сложи рѣка на бунтовника, на царския душманинъ...

Вториятъ Коледелъ денъ настѣпи пакъ тихъ и безвѣженъ, както първия.

Още не бжше се разсъзвало, когато чаушъ Бошнакъ Хюсеинъ подбра двадесетина сѣшли заплъгнети, заловѣда на нѣког отъ тѣхъ да се предрешатъ въ селски дреци, разпредѣли ги на групи отъ по двама-трима и заснова нагоре-надолу по севлиевския пътъ.

Когато ханджията Христо Латинецъ се залъжи сутриньта къмъ ханчето си въ Къркрия, срещна обшакенитъ хора, но не обръна особено внимание на тѣхъ. Напоследѣтъ турската стража редовно си шарѣше по друмищата. Но когато пристигна въ Къркрия и отиде на ханчето си, той остана озадаченъ. Казаки зу, че е дошелъ рано-рано ловчанския обшакни, пилъ вино, поогледалъ отъвън и отъвътре ханчето и се изгубилъ по пътя къмъ Севлиево...

Любомиръ Дойчевъ

РИЛСКО ЕХО

Люб. Блазиев
Съредактори: Славчо Ангелов

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 200 ЛВ.
За обявления: 5 лв. на дума; 8 лв. на дума въ хрониката; 15 лв. на кв. см.
Адресъ: „Рилско ехо“ — Самоковъ.

Вѣренъ усѣтъ къмъ нѣщата

Едно отъ най-важните качества на човѣка е: да може да има вѣренъ усѣтъ къмъ околната грѣла. Да може правилно да вижда нѣщата и правилно да преценил гѣбитията. А това значи, да може да проявява здрава контрола върху всичко.

За голямо съжаление, на много хора днесъ липсва това качество. А това е въ вреда не само за самиятъ тѣхъ, а и за тия, които сѣ около тѣхъ. Защото хората сѣе заповисли единъ отъ другъ и не е безъ значение откошението на отдѣлната личностъ къмъ обществото и обратно.

Много грѣшки се правятъ днесъ и въ частния ни и въ общественни ни животъ, благодарение на това, че мнозина отъ насъ взиматъ пона представа за смислостта на всичко заобикалящо гя. А въ много случаи и не се стремятъ да разбератъ истината, за да се избистри атмосферата, въ която се маниратъ и да добиятъ една истинска представа за всичко.

Всѣки човѣкъ, който е проявявалъ известенъ интересъ къмъ даденъ въпросъ, винаги, по-малко или повече, той се е запознавалъ съ истината около него. По този начинъ той се е обогатявалъ духовно и се е въоръжавалъ съ нови знания. Такъвъ човѣкъ, хичъ да нѣма никаква диплома за завършено образование, никъ пакъ можемъ да го сѣтваме за интелигентенъ. Защото, въ края на краищата, споредъ нашата преценка, интелигентъ човѣкъ е не този, който харчи паритъ на баща си по развити учебни заведения, облича се въ дрехи отъ английски платъ и носи златни пръстени на рѣцетъ си, а този, който има вѣренъ усѣтъ къмъ нѣщата; този, който познава живота; този, който на основание на днешното, на настоящето, може да разгадае и бъдещето. Особено много това е важно за ония, които стоятъ по високитѣ нѣста въ живота и държатъ сѣдбинитѣ на хората, на народитѣ, въ рѣцетъ си. Тѣхното око не бива да излуска нищо. Тѣ трѣбва да знаятъ всичко; трѣбва да познаватъ всички гѣнки на битието. Всѣки отъ тѣхъ трѣбва да има критерий къмъ всички евентуално изникващи въпроси.

За тия, които стоятъ по върховетѣ на живота, вѣрниятъ усѣтъ къмъ нѣщата е най-необходимото качество.

Вѣренъ усѣтъ къмъ нѣщата е необходимъ за всички хора презъ всички времена, при каквито и да сѣ условия за живяне. Въпроситѣ, отъ какъто и да сѣ характеръ, трѣбва да се разрешаватъ винаги само съ огледъ на вѣрния усѣтъ, на здравия погледъ къмъ нѣщата, а не съ огледъ на силата на чувствата, както, за голямо съжаление, е често пѣти. Преценитѣ ни и къмъ хора, и къмъ събития, и изобило къмъ всѣкакви прояви, да се базира само върху здравия, чистия разумъ. Винаги да мѣримъ по три пѣти и да режемъ само по веднажъ.

Славчо Ангеловъ

МИСЛИ ЗА ВЕСТНИКА

Огрозна е ролята и изключително е значението на вестникъ въ живота на хората. Да вземемъ понѣмъ отъ нашата история. Всѣка голяма политическа личностъ у насъ отъ епохата на възрожденчеството е започнала своята политическа обществена дейностъ съ вестникъ. Раковски — съ „Дунавски лебедъ“; Карлеловъ — съ „Свобода“ и „Независимостъ“, Ботевъ — съ „Знаме“, П. Р. Славейковъ и Драганъ Цанковъ — съ „Македония“ и пр.

Презъ нашия вестникъ сѣ минали почти всички наши писатели. Въ вестникъ намѣриха мѣсто безсмъртнитѣ фейлетони на Ал. Константиновъ.

Българскиятъ вестникъ се разви и усъвършенствува заедно съ напредъка и развитието на нашата страна, за да може винаги достойно да служи на една културна Родина и на своя народъ.

Славчо Васевъ

КНИЖНИНА

Списание „Прозорче“, издание на Просвѣтния съюзъ и редактирано отъ писателя Любомиръ Дойчевъ, ще излезе наскоро въ тройна книжка за год. VI, съ която ще завърши годишницата. Новата книжка I отъ VII год. е

подъ печатъ съ отлично подбрано четиво.

Последни екземпляри отъ ценната книга „Левски въ свѣтлинѣ“, 504 стр., по старата цена 180 лв. Доставя авторътъ: Люб. Дойчевъ, бул. Викт. Емануилъ 10 — София IV.

П. Д. Петкова

ПОЗДРАВЪ ОТЪ МЕСТА

Колко свежъ и царствено спокоенъ е просторътъ около тебъ и какъ примамливо нашепващъ съ ромона и бучението си за твоя ведъръ свѣтъ, за твоя продиращъ далечината взоръ, съ който виждашъ тѣй далеко до желаниа спокоенъ брѣгъ на морето. Колко е тихо! Скалитѣ отпуснати морно подъ жаркитѣ лъчи на високото слънце се синѣятъ надъ менъ, — зеленитѣ отвѣсни скалове тихо посматъ влага отъ мжититѣ ти тежки поди. Познавамъ те отдавна, още,

отъ притуления долъ, където подъ гѣстата папратъ ти разкъса земната грѣдь и пое пѣтя къмъ свѣта. Колко жажда и копнежъ имаше въ твоя устремъ и какъ неуморно ти ронѣше и ломѣше скалитѣ, следвайки все твоя пѣтъ напредъ, все по на югъ, за да бждешъ все по-близо до безкрайни простори — по-близо до твоята мечта — морето! И сриваше камъни, скали изъ твоя пѣтъ, провираше бистри стру изъ горски усон и врѣдъ твоятъ неразбранъ езикъ-пѣ-

ТРЕСКИ ЗА ДЪЛАНЕ За зеленчуковитѣ градини

Градътъ ни е беденъ. Зеленчуковитѣ градини край града, разработени на общински мѣста презъ гладнитѣ години отъ миналата война, сѣ главното ни земеделско стопанство.

Гражданството ги поддържа съ голямо старание, защото отъ тѣхъ излиза зимовицето.

Но... човѣшката алчностъ и порочностъ и тукъ не сѣ останали настрана. Често радостта, съ която гражданитѣ отиватъ да навестятъ градинитѣ си, да ги навадятъ или да си понабератъ зеленчукъ, се помрачава отъ това, което е направилъ „неизвестенъ“ злосторникъ.

Да се краде и пакости въ тѣзи градини, поддържани съ такива грижи отъ беднитѣ самоковски граждани, е повече отъ престѣпление.

Пазачитѣ да си взематъ белажка!

КУЛТУРЕНЪ КАЛЕНДАРЪ

Българскиятъ Народенъ музей е основанъ преди 65 години — презъ 1879 г., като отдѣлъ при Народната библиотека. Като самостоятеленъ институтъ се е отдѣлил на 23 септемарий 1892 г. Има нѣколко отдѣла и притежава много сбирки. Помѣщавана се въ собствената си страда въ София — въ Бюнокъ джамии.

***

Преди 120 години — презъ 1824 г., когато надъ скъпата ни родина царуваше иракътъ на робството, голямниятъ българинъ П. Беронъ издаде своя Рибенъ букваръ, който направилъ цѣлъ превратъ въ българското учебно дѣло. Тази ценна кѣта е претърпѣла нѣколко издания.

***

Преди 12 години умрѣ Борисъ Шивачевъ. Покрай дѣлото му на писателъ (авторъ е на една отъ най-популярнитѣ български юнгги „Писма отъ Южна Америка“) ще припомнимъ литературнитѣ му писания на испански и български изъ областта на испанската и наша литература. У насъ Б. Шивачевъ е първиятъ преводачъ направо отъ испански езикъ.

***

Петъръ х. Сотировъ е роденъ въ гр. Самоковъ на 7 юний 1897 год. Познатъ е като педагогически писателъ. Издаде е книгитѣ: 1. Икуство да преподаваме смѣтане — аритметика; 2. Игри и заниматки; 3. Пѣтятъ на образованието; 4. Мѣстото на драматизацията, въ училището; 5. Тайната на обучението и др. Сега работи около проблемата: „Къмъ създаване на домъ“. Прогимназиаленъ учителъ е въ гр. Ихтиманъ.

Мобилизиранитѣ наши съграждани биха се радвали, ако тѣхнитѣ близки имъ изпращатъ „Рилско ехо“.

ТРИДЕСЕТЪ ГОДИНИ БЕЗЪ ЯВОРОВЪ

Колкото времето ни отдалечава отъ смъртта на П. К. Яворовъ, толкова той изпъва въ съзнанието ни като единъ отъ най-гѣлитѣ наши поети. Яворовъ отмина отъ насъ, увеличилъ съ една гадна клевета, едва на 37-годишна възраст. Въпрѣки толкова младъ, Яворовъ изпълни съ достоинство дълга он и къмъ българското национално дѣло, и къмъ българската литература. И колкото съ по-голямъ внимание се съсредоточаваме въ живота и литературното му дѣло, толкова по-голяма е скръбта ни за непрежанимата преждевременна негоса смъртъ. Всѣки може да си представи какъвъ би билъ приносътъ на Яворова въ нашата литература, ако бѣше живялъ до наши дни. Къмъ литературното му дѣло би се прибавило още 30 години зрѣла литературна дейностъ. Сега той би билъ, едва на 67-годишна възраст.

Но нежмото у Яворова не е само литературното му наследство, което представлява едно отъ най-сѣлитѣ прояви на българския поетиченъ гений. Участието на Яворовъ въ освободителнитѣ бори за Македония представлява, също така, друга сѣлта проява въ житейския му пѣтъ. Нѣвиятъ и благъ поетъ, подбуденъ отъ високо родолюбие, грабна карабината и камата и начело на революционна чета трѣгна изъ македонскитѣ усон, готовъ да се бори и да бжде убитъ за свободата на македонскитѣ българци. Въ наши дни той последва при-

мѣра и възсъздаде образа на генералия Раковски и на вдъхновенния Ботевъ. Яворовъ толкова се бѣше срастналъ съ македонското освободително дѣло, че считаше Македония за своя майка.

Яворовъ е билъ роденъ подъ орижницата на черна прокоба. Първата му любовъ — нѣжно дете на старъ елени родъ, бива грабнато отъ жълтата гостеника въ най-крѣпка възраст. Увлѣченето му къмъ даровитата и дълбокочувствителна шерка на голѣмъ нашъ държавникъ завършила съ една отъ най-трагическитѣ трагедии на българския семеенъ животъ. Клокатъ, дребнавостта и злобата, следъ като покосиха живота на жена му, презъ есепта на 1913 г., не стихнаха до като не отнеха и неговия, една гдиня по-късно, Яворовъ до днѣ наши горчивата чаща на живота и си отмина огорченъ и отпратенъ.

Редомъ съ поетичното дѣло на Яворова, въ нашето съзнание крепне и дѣлото му на горещъ родолюбецъ и смѣлъ борецъ за свободата на българската великожеченица — Македония. Поетическиятъ му гений и родолюбивиятъ му борчески приносъ го поставиха на еднаква висота съ Раковски и Ботевъ.

Сега, по случай 30-годишницата отъ смъртта му, можемъ смѣло да заявимъ, че Яворовъ съ пълно достоинство влезе въ пантеона на българскитѣ велики мъже.

Христо Капитановъ

Чужди думи въ нашия езикъ

Въ нашия езикъ има по-малко чужди думи, влезли въ всѣкидневно употребление, въ сравнение съ нѣкои други езици. Въ съчиненията на Иванъ Вазовъ и на Йорданъ Йовковъ, както и на нѣкои други писатели, могатъ да се намѣрятъ и цѣли чужди изрази, не само думи, обаче, това не е редовното изразно сръдство на нашия писателъ. Чуждитѣ думи идватъ само като сръдство за обяснение на сръдата, която рисува, като една историческа картина.

Чуждитѣ думи, които се употребяватъ въ обикновения животъ не защото сѣ нуждни, а затова, защото нѣкои полуобразовани хора смѣтатъ, че по този начинъ ще запълнятъ незнанието си — нараняватъ чувството на всѣки, който обича и желае чистотата на българския езикъ. Истина е, че съзнателнитѣ хора се стараатъ да отбѣгватъ използването на чуждицитѣ, но има и такива, които съзнателно нарушаватъ красотата на българския езикъ. Противъ тѣзи, именно, трѣбва да се боримъ, за да извоюваме пълна чистота на нашия езикъ.

Особено въ търговския речникъ има много чужди думи. Ако минемъ изъ търговскитѣ улици на нашитѣ градове, ще видимъ надписи: „Модъ дѣо пари“, „Елегансъ“, „Бостонъ“,

„Шикъ“, „Ренесансъ“, „Бонъгу“. Освенъ това, въ фирмитѣ на нѣкои предприятия сръща се и други чужди думи, които биха могли да се замѣстятъ напълно съ наши думи, ако има желание и съзнание за това. По отношение на чуждитѣ думи въ нашия езикъ, изписани въ фирмитѣ, може много лесно да се постигне положителенъ успѣхъ. Трѣбва само да се издаде една наредба, въ която да се каже, че до единъ опредѣленъ срокъ всички фирми трѣбва да бждатъ очистени отъ чуждици. Но, освенъ това, трѣбва да се държи смѣтка и за чистотата и красотата на самия езикъ, независимо отъ това, има ли въ изразитѣ чужди думи или не.

Противъ чуждитѣ думи, които се вмѣкватъ въ сѣнка, като крадци въ апартаментитѣ на гражданитѣ трѣбва да се поведе съзнателна и решителна борба. Не трѣбва да чакаме точно централната властъ да вдигне знамето за тази борба. Всѣки кметъ, всѣки началникъ въ своето учреждение, всѣко длъжностно лице и, накрая, всѣки съзнателенъ гражданинъ може да бжде знаменосецъ въ тази благородна борба; въ борбата противъ чуждитѣ думи, дори ако сѣ тѣ и международни, получили „гражданско“ право въ нашия езикъ. Л. Божиновъ

перливия си ликъ въ водитѣ ти, леко шумятъ и шепотѣтъ имъ се слива въ тихъ акордъ съ полета на воднитѣ кончета. Безброй пеперуди хвърчатъ около менъ, а миризѣтъ на влажна прѣстъ, на мента и окосено поле се носи надъ насъ по посока на града... За менъ той е така далечъ-далечъ отъ тукъ, че дори го забравямъ!... По самотния ти смѣлчанъ брѣгъ набрахъ безброй цвѣтя — късове отъ твоя прекрасенъ миръ, пълненъ съ вълшебна красота, тѣй малко позната, и я отнесохъ къмъ града като поздравъ отъ тебъ, волна, стихийна рѣка!